

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВИРОБНИЦТВА ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ

Аграрний сектор України має вагомий потенціал для збільшення земельних угідь під органічним сільським господарством. Динамічне і стає зростання обсягів міжнародної торгівлі органічними продуктами, попит серед місцевого населення на здорові та безпечні продукти харчування і, нарешті, не менш важливою є цінова надбавка за органічне виробництво. Все це є добрим підґрунтям для нашої держави покращити економічний стан населення сільських територій шляхом розвитку органічного сектору.

Ключовими дійовими особами розвитку ринку органічної продукції мають бути не тільки його учасники, в особі органічних товаровиробників, але й важливу роль має відігравати держава у розвитку органічного сільського господарства, шляхом створення національного законодавчо-правового поля, яке сприятиме розвитку цього сектора економіки. Законодавство щодо маркування органічної продукції створює нормативно-правову базу, визначаючи стандарти органічного сільського господарства та переробки, а також систему контролю для захисту органічної цілісності. Таке законодавство має захищати водночас інтереси споживачів шляхом заборони маркування, яке б вводило в оману споживачів, а також захищати ринок шляхом запобігання нечесної конкуренції. Однак заходи для підтримки органічного сільського господарства не обмежуються лише створенням та впровадженням відповідного законодавства. Інші заходи для стимулювання попиту та пропозиції можуть включати субсидії на виробництво, переробку, інвестиції або заходи із контролю, а також діяльність з просування експорту органічних продуктів, популяризацію серед споживачів і виробників тощо.

Нині розвиток органічного агровиробництва на держаному рівні в нашій державі регулюється Закон України № 425-VII від 03.09.2013 р. «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини» [1]. Діючий Закон є важливим кроком у розширенні органічного сектора, визначає правові та економічні основи виробництва та обігу органічної сільськогосподарської продукції та сировини, заходи контролю та нагляду за такою діяльністю. Цей законодавчий документ зорієнтований на забезпечення справедливої конкуренції, належного функціонування ринку органічної продукції та сировини, покращення основних показників стану здоров'я населення, збереження навколишнього природного середовища, раціонального використання ґрунтів, забезпечення раціонального використання та відтворення природних ресурсів, а також гарантування впевненості споживачів у продуктах та сировині, маркованих як органічні.

На ринку органічної продукції важливо відчувати реально сформовану нормативно-правову базу, а не постійно поновлювані обіцянки. Споживач купуючи продукт з написом «екологічний», хоче бути впевненим у тому, що його не обдурюють. Саме тому, органічну продукцію маркують відповідними знаками, які підтверджують екологічний пріоритет продукції щодо вимог міжнародного стандарту ISO 14024.

В Україні екологічна сертифікація сільськогосподарської продукції здійснюється відповідно до критеріїв, встановлених такими міжнародними організаціями як Глобальна мережа екологічного маркування (GEN) та Міжнародною федерацією органічного сільськогосподарського руху (IFOAM).

Головною метою інспекції та сертифікації є гарантія споживачу того, що продукт дійсно вироблений згідно з нормами органічного сільського господарства. Особливості органічної сертифікації такі:

- сертифікація самого процесу виробництва, а не кінцевого продукту;
- сертифікація на всіх стадіях виробництва – «від поля до прилавка»;
- незалежність інспекційних органів;

- незалежний контроль за діяльністю інспекційних органів.

Процес сертифікації передбачає ряд етапів: інспекція ґрунту, технології, продукції (енергетичні дані), зберігання, переробки, транспортування і продажу. Кожна партія виробленої продукції повинна мати сертифікат. Якщо правильно велася документація господарства, і хімічні показники ґрунту знаходяться в межах норми, то процес отримання сертифікату, що підтверджує органічний статус господарства може тривати менше 4-х років. Сертифікація провадиться щороку (у більшості випадків двічі на рік) і дійсна впродовж року, на наступний рік необхідна пере сертифікація. Сертифікуються всі ланки – господарство, склади - елеватори – для запобігання змішування з іншими видами продовольства. Обов'язковою є сертифікація організації, яка здійснює експортно-імпорتنі операції [2].

Сертифікацію та інспекцію господарств, виробництва та продукції в Україні здійснюють 11 організацій. Найвагомішими із них є Control Union Ukraine (Нідерланди), Lason (Нідерланди), Bio Control (Угорщина) Bio Inspecta та ІМО (Швейцарія).

Нові можливості для державного регулювання щодо розвитку ринку органічної продукції відкриває Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, яка підписана у 2014 р., яка зокрема сприяє: підвищенню рівня якості продуктів харчування органічного виробництва шляхом удосконалення контролю; зростанню обсягів виробництва та споживання органічної продукції в середині країни, формуванню внутрішнього ринку; вдосконаленню форм реалізації органічної продукції; зростанню обсягів експорту високоякісної органічної продукції в країни ЄС; здешевленню імпорту органічної продукції та розширення її асортименту; створенню зон сільськогосподарського виробництва вільних від використання генетично модифікованих організмів (ГМО); покращенню добробуту сільського населення через отримання стабільного прибутку виробниками органічної сільськогосподарської продукції, та зміцнення їх фінансово-економічного стану; сталому розвитку сільських територій; збільшенню рівня інвестицій в аграрний сектор економіки країни; підвищенню аграрного та екологічного іміджу України.

Список літератури:

1. Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини: закон України від 03.09.2013р. № 425 – VII. – Голос України. – 2013. – № 188.
2. Кобець М.І. Органічне землеробство в контексті сталого розвитку / М.І. Кобець // Проект «Аграрна політика для людського розвитку». Актуальні питання аграрної політики: збірник робіт 2003-2004. - №11. – с. 106-132.

Зоряна ЛАПШКО

Львівського інституту банківської справи УБС НБУ (м. Київ)

ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ІНСТИТУТУ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА ДЛЯ ФІНАНСУВАННЯ ПРОЕКТІВ У СФЕРІ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ

З огляду на обмежені можливості центрального і місцевих бюджетів щодо фінансування та розвитку проектів енергозбереження, з одного боку, і надзвичайну актуальність потреб оновлення та вдосконалення інфраструктури в цій сфері на сучасному етапі залучення приватного підприємництва виглядає досить мотивованим і доречним.

Державно-приватне партнерство (ДПП) – це засноване на довгостроковому договорі співробітництво між організацією публічного сектору (наприклад, органом місцевого самоврядування або центральним органом виконавчої влади) і приватною компанією чи підприємцем щодо певних послуг, які традиційно надають державні та комунальні підприємства і стосуються інфраструктури.

Особливістю державно-приватного партнерства при реалізації заходів енергозбереження на регіональному рівні є те, що більшість проектів енергозбереження,